

O B S A H.

Strana

I. Předmět hospodářství zemědělského.

A) Statek jako živnost hospodářská	3
a) Naznačení statků dle rozlohy	3
b) Naznačení statků v ohledu politicko-právním	5
B) Úřední přehled statků	7
a) Co do poměrů majetkových	7
V deskách zemských a v knihách pozemkových	7
a) Kniha hlavní	7
b) Sbirka listin	8
b) Co do plochy pozemků	11
V stálém katastru	11
Arch pozemnostní	13
Parcelní protokol	13
C) Berně s nemovitostmi spojené	14
a) Daň pozemková	14
b) Daň domovní	15
a) Přírážky zemské	17
b) Přírážky místní	17
Poplatek exekuční	17
D) Nabytí statku	18
1. Vlastnictvím	18
a) Kup statku	18
Předchozí pravidla	18
Upravení smlouvy	21
Smlouva kupní	22
Provedení úřední	23
b) Darování	24
c) Dědictví	23
2. Nájmem a pachtem	29
Smlouva pachtovní	30
Potřeba kapitálu pachtovného	31
Pacht parcelní	33
3. Fysické odevzdání statku	34
E) Obecné podmínky hospodaření	34
1. Poloha krajiny	34
a) Čechy	36
b) Morava	40
c) Slezsko	41
2. Podnebí	41
Teplo	41

	Strana
Srážky vzdušné	44
Vítr	45
3. Povaha hornin a půdy	46
Poměry geognostické	46
Poměry pedologické	52
Hospodářské rozřídění půd	54
4. Května	57
5. Zvěřena	57
6. Obyvatelstvo	58
7. Poměry tržní	59
8. Vývody z dosavadního pozorování	61

II. Zařízení statků.

1. Složení statku a jeho poloha	65
2. Práva a břemena	66
3. Seznam pozemků	66
Výkaz pozemkový	67
4. Určení o způsobu zužitkování pozemků	69
a) Vlastním hospodařením	69
b) Pachtem	69
c) Změnou kultur	69
d) Melioracemi	70
e) Scelením pozemků	71
f) Založením sadů	71
F) Zužitkování pozemku vlastní správou	72
1. Pole	72
a) Rozloha	72
b) Povaha půdy	72
c) Výnosy naturalné	73
Výnosy průměrné	74
d) Ceny hospodářských výrobků	78
e) Kalkulace hrubých výnosů	79
f) Sestavení plánu osevniho	82
Střídání rostlin	82
Stanovení postupu osevniho	86
Vřadění polí do jednotlivých honů	86
2. Louky	87
a) Rozloha	87
b) Povaha půdy a výnosy naturalné	87
c) Ceny výrobků	88
d) Kalkulace o hrubém výnosu	88
3. Pastviny	88
a) Rozloha	88
b) Povaha půdy a výnosy naturalné	88
c) Cena výrobků	89
d) Kalkulace hrubého výnosu	89
4. Zahrady	89
a) Zahrady ovocné (štěpnice)	89
a) Rozloha	89
b) Povaha půdy a výnosy naturalné	90
c) Ceny za ovoce	90
d) Kalkulace hrubého výnosu	91
b) Zahrady zelinářské	91
c) Chmelnice	91

	Strana
a) Rozloha	91
b) Povaha půdy a výnosy naturalné	91
c) Ceny chmele	92
d) Kalkulace hrubého výnosu	92
d) Vinice	92
a) Rozloha	92
b) Povaha půdy a výnosy naturalné	92
c) Ceny vína	92
d) Kalkulace hrubého výnosu	92
e) Zahrady okrasné	93
5. Rybníky	93
a) Rozloha	93
b) Povaha jich a výnosy naturalné	93
c) Ceny ryb	93
d) Kalkulace hrubého výnosu	93
6. Lesy	94
a) Rozloha	94
b) Povaha jich a výnosy naturalné	94
c) Cena dříví	94
d) Kalkulace hrubého výnosu	94
7. Různé pozemky	95
8. Půdy neplodné	95
9. Sestavení tabulky výrobní	95
G) Stavebnosti	96
Budovy	96
Cesty	100
Studny	101
H) Stanovení inventáře mrtvého (nářadí a strojů)	101
1. Pro dovoz	102
2. Pro přípravu půdy	102
3. Pro seti	103
4. Pro kulturu	103
5. Pro sklizeň	103
6. Pro mláčení	103
7. Pro rozmělnění píce	104
8. Nářadí chlévské	104
9. Úmor kapitálu nářadního	104
Udržování nářadí a strojů	105
J) Stanovení potahů	106
K) Určení dobytka užitečného	113
Volba druhu dobytka	114
Skot (dobytek hovězí)	115
a) Čisté mlékaření bez příplodku	115
b) Mlékaření s příplodkem	115
c) Žír na jatky	116
d) Odchov tahounů	117
e) Chov smíšený	117
Brav ovčí	118
a) Držení ovcí jemnovlnných	118
b) " " masařských	118
c) " " mlékařských	118
Kozy	118
Dobytek vepřový	119
a) Odchov k vůli selatům	119
b) Odchov běhounů a plevčat	119

	Strana
c) Žír běhounů a plevčat	119
Koně plemenní	120
Drůbež	120
Včelstvo	120
Poměry krmičské	120
Tabulka o průměrném složení krmiv	120
Zpeněžení píce	127
L) Výpočet potřeby a náhrady hnoje	128
Tabulka o chemickém sloučenství nejdůležitějších rostlin	130
M) Stanovení práce ruční	139
a) Čeleď	140
b) Nádenníci	141
c) Úkolníci	148
d) Podílníci	154
e) Řemeslníci	154
Kovářská práce	154
Kolářská práce	158
N) Ustanovení správního personálu	159
O) Pojištění majetku hospodářského proti různým nehodám	162
P) Rozpočet výnosu zařízeného statku	166
Q) Vyšetření kapitálů v hospodářství uložených, zúroko-	
vání jich a zisk podnikatelský	167
Kapitál v polním hospodářství	168
R) Průmyslové závody	170
Obecné podmínky průmyslových závodů	170
Různění průmyslu	171
Pohnutka k založení průmyslu	171
Plán podniku a předpočet	171
Kalkulace výnosu	172
Průmysl hospodářsko-technický	173
Poměročty technických závodů	173
1. Cukrovarství	173
2. Pivovary	174
3. Sladovny	174
4. Lihovary	174
5. Škrobařství	175
6. Mlynářství a pekařství	175
7. Olejny	176
8. Lnářství	176
9. Výroba cichorie	176
10. Cihlářství	176
11. Vápenictví	177
Berně spojené s technickými závody	177

III. Provedení organisace velkostatku.

I. Data obecná	183
1. Jmeno statku a jeho bližší naznačení	183
2. Vlastník	183
3. Poloha krajiny	183
4. Podnebí	184
5. Povaha hornin a půdy	184
Květena	186
Zvířena	186
Obyvatelstvo	186

	Strana
Poměry obchodní	186
Vývody	187
II. Data speciální	188
1. Složení statku a poloha dvorů	188
2. Práva a břemena	188
3. Výkaz pozemkový	189
4. Zužitkování pozemků	189
a) Pole	189
b) Luka	193
c) Pastviny	193
Výrobní tabulka	194—195
d) Zahrady	196
Návrh na meliorace	196
e) Stavebnosti	196
5. Stanovení nářadí a strojů	200
6. Stanovení síly potažné	202
7. Určení dobytá užitkového	206—207
8. Kontrola krmení dle látek výživných	208
9. Výpočet hnoje chlévského	209
10. Statická rozvaha látek půdních	211
11. Stanovení práce ruční	212
a) Čeled'	212
b) Nádenníci	212
c) Úkolníci	217
d) Řemeslníci	217
12. Správa statku	218
13. Rozpočet výnosu celkem	218
Rozpočet podrobný	222
Výkaz zpeněžení píce	223
Rozvrh rozpočtu na jedničky	224—225
Zkrácený plán hospodaření	226
I. Na základě výroby rostlinné	226
II. Na základě výroby animalné	227
Vyšetření kapitálu a zúčtování jeho dne 1. ledna	229
Vyšetření zisku podnikatelského	230

IV. Správa statků.

A) Vlastnosti hospodáře	233
B) Stanovisko hospodáře	236
C) Hospodářská správa (administrace)	237
a) Sekce administrativní	238
b) Sekce technická	240
c) Inspekce	241
D) Činnost hospodáře jakožto správce statku	241
a) Práce technická	241
1. Zastupování a hájení práv a povinností vůči různým úřadům (na venek)	242
b) Vnitřní obor působnosti statkáře	243
1. Zachování statku v jeho celistvosti	243
2. Prostředky k zvelebení majetku	246
3. Prostředky k zlevnění správy	247
4. Vhodné zužitkování veškerých náležitostí statku	247
5. Dispoice práce	250
c) Práce písemná	252

	Strana
1. Korrespondence	252
2. Účetnictví	255
3. Inventura jmění	255
4. Předchozí rozpočet hospodaření	257
Rozpočet hospodaření a výsledek	258—259
5. Předpočet peněžní	260
Předpočet pícní	260
Předpočet obilí a semen	261
Rozpočet peněžní	261
6. Účtování běžné	262
d) Rozdělení knih účetních	262
Účetnictví jednoduché	263
Účetnictví dvojité (doppika)	264
Závěra účetní	266
Účet rozvážní	267
Účet hospodářských výrobků	267
Účet polní	267
Účet potahů	268
Účet dobytka užitkového	268
Štěpařství	268
Honitba	268
Účet pokladní	268
Účet ztráty a zisku	269
Porovnání výsledku hospodářského s rozpočtem hospodaření	269
e) Kalkulace hospodářské	269
Účet výnosový v korunách	270—271
I. Výroba polní	272
II. Výroba dobytčí: a) Vyšetření síly potažní	272
b) Zpeněžení píce dobyt看em užitkovým	273
c) Zpeněžení píce vůbec	273
III. Štěpařství	273
IV. Honitba	273
f) Revise knih účetních	274
g) Statistické zpracování výsledků účetních	275
h) Archiv a registratura	277
E) Poměry patronatní	278
Práva a povinnosti patronův	279
Jmění	281
Znázornění jmění	281
Inventáře	281
Inventář fary a kostela	282
Inventář jmění farního	282
Inventář farních stavení	283
Správa jmění	283
Výdaje zádušní	284
Konkurence stavební	285
Účty zádušní	286
Úhrnečný výtah účetní	286
Účet o příjmech a výdajích vlastního jmění (nadací) farního kostela sv. Jiljí v Krašovicích	287
Úhrnečný výtah účtů zádušních za rok 1895	288—289
Počítání logaríthmy	290
Čtyřmísté logaríthmy čísel 1—1000	292
Upotřebení	294

